Csuhai István

Nélküled nekem már nem kedves semmi

KÖNYVKRITIKA - KÖVETÉSI TÁVOLSÁG - LXIII. évfolyam, 51-52. szám, 2019. december 19.

Jón Kalman Stefánsson: Menny és pokol trilógia. I. Menny és pokol. II. Az angyalok bánata. III. Az ember szíve. Fordította Egyed Veronika. Jelenkor Kiadó, Budapest, 2019, 249+400+473 oldal, 7499 Ft

Mindenesetre ebben a világban indul el a Községből a Bárður nevű férfi és a tízes éveinek végén járó, elárvult fiú a néhány órányira eső halászfaluba, hiszen akármilyen zordak a téli viszonyok, dolgozni kell, a tőkehalat mint a közösség megélhetését biztosító egyetlen számbavehető forrást a tenger mélyéből, messze a vízre kievezve zsákmányul kell ejteni. Stefánsson első magyarul, a Typotex Kiadó világirodalmi sorozatában Patat Bence fordításában tavaly megjelent, *A halaknak nincs lábuk* című, a modernkori Izlandon játszódó regényéből és néhány hete az e hasábokon Köves Gáborral folytatott beszélgetéséből (*„Minden vasárnap tüntetni mentem”*; *ÉS*, 2019/44) egyaránt tudhatjuk, hogy a kitalált szépirodalomnak (és ezen belül a verseknek) milyen hasonlíthatatlanul kiemelt szerepe van a mindenkori izlandi azonosságtudatban. Bárðurt és a fiút is legszorosabban az irodalom iránti rajongás köti össze. Utolsó közös olvasmányuknak, Milton *Elveszett Paradicsom*ának egy sorából (ez ennek a recenziónak a címe) Bárður saját figyelmetlenségéből bekövetkező halála után (a könyv megzavarja a férfit, anorákját a szállásán felejti, s a jeges vihartól sújtott tengeren vergődő csónakban halálra fagy) a regény főszereplőjévé előlépő, és mindvégig megnevezetlenül maradó fiú ismétlődő jelmondata lesz, a gyászt, a bánatot, a veszteséget jelképező emlék, mely az első kötetben sokszor, a másodikban néhányszor, a harmadikban már csak egyszer tűnik elő.